

De gerechtsdeurwaarder

Federale Overheidsdienst
Justitie

.be

INLEIDING

Wanneer u een gerechtsdeurwaarder wil inschakelen of wanneer u geconfronteerd wordt met een tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder, vraagt u zich wellicht af wat u te wachten staat.

Deze brochure biedt antwoorden op vragen zoals: wie is de gerechtsdeurwaarder en wat doet hij precies, hoeveel kost een tussenkomst of wat kan u doen wanneer hij zich niet aan de regels houdt. Wie toch nog bijkomende vragen heeft, kan terecht bij de dienst waarvan u achteraan deze brochure de gegevens vindt. Zij zullen u graag verder inlichten.

Foto's: PhotoAlto - Business & Teamwork by James Hardy

Wie is de gerechtsdeurwaarder?

De gerechtsdeurwaarder is een openbare en ministeriële ambtenaar die zijn functie uitoefent onder het statuut van een vrij beroep. Hij heeft dus een dubbele professionele identiteit: hij is openbaar ambtenaar én hij oefent zijn beroep uit als zelfstandige.

Omdat de overheid aan hem een deel van haar openbare macht heeft overgedragen, is de gerechtsdeurwaarder een openbaar en ministerieel ambtenaar. Daarom mag hij niet weigeren om in te gaan op een verzoek tot tussenkomst. Tenzij zijn deontologie of de wet hem dat zouden verbieden, zoals bij een belangenconflict of een ongewettigd verzoek.

De gerechtsdeurwaarder handelt dus nooit op eigen initiatief, maar steeds op vraag van iemand die hem een formele opdracht heeft gegeven. Bij elke opdracht die hij uitvoert, moet hij verschillende wettelijke voorschriften navolgen. Toch kan hij zich voor zijn tussenkomst laten betalen, zodat zijn kosten gedeeltelijk of volledig gedekt worden.

Als beoefenaar van een vrij beroep handelt de gerechtsdeurwaarder onafhankelijk en onpartijdig. Daarbij stelt hij zijn professionele kennis ten dienste van eender wie. Het houdt ook in dat de gerechtsdeurwaarder van de overheid noch een loon, noch een vaste vergoeding of enige accommodatie ontvangt. Hij moet dus zelf voor alles instaan.

Wat doet de gerechtsdeurwaarder?

De tussenkomsten van de gerechtsdeurwaarder kunnen onderverdeeld worden in twee grote groepen: de buitengerechtelijke en de gerechtelijke tussenkomsten.

Bij zijn tussenkomsten is het steeds de taak van de gerechtsdeurwaarder om u de noodzakelijke informatie te geven over de wijze waarop u in rechte kan handelen en om een antwoord te geven op uw vragen over zijn tussenkomst. Of u zelf beroep op hem doet of het voorwerp van zijn tussenkomst bent, maakt geen verschil uit.

1. Buitengerechtelijke tussenkomsten

De opdrachten die de gerechtsdeurwaarder kan afhandelen buiten een gerechtelijke procedure zijn de buitengerechtelijke tussenkomsten. Alleen bij deze tussenkomsten heeft hij niet de verplichting om automatisch en altijd in te gaan op een verzoek tot tussenkomst.

a. Minnelijke invordering van schulden

Voor elke niet betaalde schuld kunt u beroep doen op een gerechtsdeurwaarder.

Hij zal dan proberen om de schuld te innen via een regeling in der minne. Hiervoor zal hij een aanmaning (een schriftelijke ingebrekestelling) sturen naar de schuldenaar waarin hij de schuldenaar uitnodigt om binnen een bepaalde termijn zijn schuld te betalen. Als de schuldenaar hier niet op ingaat, kan hij gedagvaard worden voor een rechter.

Voorbeeld

- U kunt een gerechtsdeurwaarder vragen om achterstallige huurgelden te innen.

b. Vaststelling

U kunt aan de gerechtsdeurwaarder vragen om een proces-verbaal van vaststelling op te maken.

Hierbij beschrijft hij een bestaande en soms maar tijdelijke situatie. Hij kan dus alleen vaststellen wat hij zintuiglijk kan waarnemen. Hij komt niet tussen als deskundige en kan dus geen advies of oordeel geven. Hij moet streven naar complete objectiviteit en mag zich nooit lenen tot eender welke vorm van onderzoek.

De beschrijving die de gerechtsdeurwaarder maakt, kan gebruikt worden als bewijs in een bestaande of toekomstige procedure, als bewijs voor de verzekering of als bewijs voor later omdat dringende uit te voeren maatregelen tot gevolg zullen hebben dat de bestaande situatie nadien niet meer waarneembaar zal zijn.

Voorbeelden

- › U kunt een gerechtsdeurwaarder vragen een plaatsbeschrijving van een appartement te maken.
- › U kunt een gerechtsdeurwaarder vragen een vaststelling van de vordering van bouwwerken te maken.
- › U kunt een gerechtsdeurwaarder vragen de schade vast te stellen als gevolg van al dan niet uitgevoerde werken of als gevolg van weersomstandigheden.

Ook de rechter kan de gerechtsdeurwaarder vragen om een proces-verbaal van vaststelling te maken.

Voorbeeld

- › De gerechtsdeurwaarder kan op aanduiding van een rechter feiten vaststellen die kunnen wijzen op overspel en hiervan een proces-verbaal maken.

2. Gerechtelijke tussenkomsten

De opdrachten die de gerechtsdeurwaarder moet afhandelen in een gerechtelijke procedure zijn de gerechtelijke tussenkomsten. Op een verzoek voor een gerechtelijke tussenkomst moet de deurwaarder altijd ingaan. Hij mag dit echter wel laten afhangen van een voorafgaande betaling van een provisie.

a. Betekening

Soms moet de gerechtsdeurwaarder een akte betekenen. Hij zal dan op officiële wijze een betrokken persoon op de hoogte brengen door hem een geschrift te bezorgen.

Voorbeelden

- › De gerechtsdeurwaarder kan iemand dagvaarden. Dit is iemand officieel oproepen om voor de rechter te komen.
- › De gerechtsdeurwaarder kan iemand op de hoogte brengen van een beslissing of een uitspraak van de rechter zoals een vonnis of een arrest. Hij bezorgt daar dan een afschrift van.

b. Uitvoering van een beslissing

Als iemand veroordeeld werd door een rechter en zich niet vrijwillig schikt naar die uitspraak, dan kan de gerechtsdeurwaarder de veroordeelde verplichten om de wil van de rechter te eerbiedigen. Dit is de tenuitvoerlegging.

Zonder uitvoerbare titel kan deze tenuitvoerlegging niet gebeuren. Een uitspraak van een rechter is zo een uitvoerbare titel. De authentieke notariële akte kan ook een uitvoerbare titel zijn. Op basis van deze akte kan de gerechtsdeurwaarder uitvoeren wat erin bepaald werd.

Ook de fiscale administratie kan haar eigen uitvoerbare titel maken (dwangschrift). De gerechtsdeurwaarder vervult dan zijn maatschappelijke rol als invorderaar van fiscale schulden.

Een rechterlijke uitspraak kan ook op andere zaken slaan dan alleen maar de betaling van een geldsom. Zo kan de veroordeling een verplichting opleggen om iets wel of niet te doen. Als die partij de verplichting niet respecteert of uitvoert, dan zal de gerechtsdeurwaarder die daartoe opdracht kreeg, dat in haar plaats doen. Bijgevolg zullen ook de extra kosten die hieraan verbonden zijn, zoals deze voor de noodzakelijke tussenkomst van derden, ten laste zijn van de veroordeelde partij.

Voorbeeld

- › Bij rechterlijke beslissing wordt iemand veroordeeld om van de bomen in zijn tuin de takken te snoeien die boven de eigendom van zijn buur hangen. Als de eigenaar van de bomen die verplichting niet uitvoert, dan kan zijn buur aan een gerechtsdeurwaarder vragen dat de beslissing zou worden uitgevoerd. De gerechtsdeurwaarder kan daarvoor dan beroep doen op iemand met beroepservaring in de branche (vb. een boomsnoeier), die de takken op zijn vraag en onder zijn leiding en toezicht zal wegsnoeien.

De verplichting voor de gerechtsdeurwaarder om de uitspraken van de rechtbanken uit te voeren, zoals in voorgaand voorbeeld wordt geschetst, kunt u niet alleen terugvinden in de wet, maar staat ook altijd uitdrukkelijk

vermeld onderaan de rechterlijke uitspraak in wat het formulier van tenuitvoerlegging wordt genoemd en dat begint met: "Lasten en bevelen dat alle daartoe gevorderde gerechtsdeurwaarders dit arrest, dit vonnis, deze beschikking, dit bevel of deze akte ten uitvoer zullen leggen."

Uit het vervolg van deze formule blijkt bovendien dat de procureurs-generaal en de procureurs van de Koning toezicht zullen houden en er voor zorgen dat de gerechtsdeurwaarder alle nodige bijstand kan krijgen om de uitvoering effectief te doen plaatsvinden.

De tenuitvoerlegging kan ook een reële executie inhouden. Dit wil zeggen dat de gerechtsdeurwaarder de veroordeling rechtstreeks uitvoert.

Voorbeelden

- › De gerechtsdeurwaarder kan krakers uit een pand verwijderen.
- › De gerechtsdeurwaarder kan kinderen ophalen bij een ontheffing uit het ouderlijk gezag of wanneer het persoonlijk contact wordt geweigerd.

De gerechtsdeurwaarder kan beslag leggen op roerende of onroerende goederen. Dit beslag kan bewarend of uitvoerend zijn.

Bij een bewarend beslag moet wat door de gerechtsdeurwaarder werd opgeschreven in zijn beslagexploot worden bewaard. Zo een beslag blijft drie jaar geldig. Alleen bij een uitvoerend beslag en als er niet volledig wordt voldaan, mag de gerechtsdeurwaarder de opgeschreven goederen ophalen en openbaar verkopen. De opbrengst van deze verkoop zal hij nadien volgens wettelijke regels verdelen onder de schuldeisers.

Ook een beslag onder derden is mogelijk. Hierbij wordt iemand die u iets moet betalen of geven, verplicht om het deel dat niet door de wet wordt beschermd aan de gerechtsdeurwaarder af te geven.

Ook deze opbrengst zal volgens de wettelijke regels worden verdeeld onder uw schuldeisers.

Voorbeeld

- › Op vraag van een schuldeiser kan de gerechtsdeurwaarder zich tot de werkgever van een schuldenaar richten en het volgens de wet niet beschermde deel van zijn loon in beslag nemen. De werkgever is dan verplicht om dat niet beschermde deel van het loon rechtstreeks aan de gerechtsdeurwaarder te geven.

In overleg met de opdrachtgever moet de gerechtsdeurwaarder erop toezien dat de meest aangewezen procedure gebruikt wordt. Hierbij houdt de gerechtsdeurwaarder rekening met de omvang en de samenstelling van het vermogen van de veroordeelde persoon.

Ondanks de beslagprocedure zal de gerechtsdeurwaarder al het mogelijke doen om toch nog tot een minnelijke schikking te komen (afbetalingsplan, termijnen). Pas wanneer dit op niets uitloopt, zal hij de procedure op definitieve wijze moeten afhandelen. Dit kan leiden tot de verkoop van een onroerend goed (door tussenkomst van de notaris) of van roerende goederen (dit gebeurt zelden).

Wat kost de tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder?

De tarieven voor de tussenkomsten van een gerechtsdeurwaarder zijn wettelijk vastgelegd in een Koninklijk Besluit. Voor elke verrichting is er een vaste vergoeding of kan de vergoeding berekend worden. De kostprijs van een tussenkomst kan dus variëren naargelang de nodige verrichtingen en de complexiteit van het dossier. De gerechtsdeurwaarder moet zich strikt aan deze tarieven houden: hij kan geen hoger bedrag vragen dan wettelijk is bepaald en mag ook geen kortingen toestaan.

De kostprijs voor de tussenkomst van de gerechtsdeurwaarder is de officiële vergoeding voor het geleverde werk. De gerechtsdeurwaarder wordt immers niet betaald door de Belgische Staat, want hij oefent zijn beroep uit als zelfstandige.

Bovenop deze kostprijs kunnen nog verschillende indirecte belastingen (registratierechten, recht op geschriften, griffierechten,...) geheven worden. Die worden gebruikt om de werking van justitie te verbeteren. Dat verklaart waarom de totale kost voor de tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder vaak hoger is dan wat aan hem toekomt als persoonlijke vergoeding.

Als u een gerechtsdeurwaarder vraagt om tussen te komen, zal u meestal ook de kosten moeten dragen (zoals hiervoor reeds aangehaald kan hij vooraf een provisie vragen). De gerechtsdeurwaarder zal wel alles in het werk stellen om ook die voorgeschoten kosten nadien terug te vorderen bij de schuldenaar behalve wettelijke uitzonderingen (bv: de gerechtsdeurwaarder kan een consument geen enkele vergoeding ten laste leggen voor een aanmaningsbrief in het kader van de minnelijke invordering van schulden van de consument).

Op dezelfde wijze als hij u een afzonderlijke en persoonlijke dienst verleent, die niet kadert in zijn verplichte gerechtelijke opdracht, zal de kost daarvan geheel voor uzelf blijven.

Om de kosten van een procedure zoveel mogelijk te beperken is het aangeraden om, als er beroep wordt gedaan op de tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder, in eerste instantie het geschil via minnelijke weg op te lossen (bv. de minnelijke invordering). Als nadien blijkt dat die poging op niets uitdraait, dan kan de zaak nog steeds voor de rechtbank worden gebracht.

Een regeling van het geschil via een minnelijke weg levert zowel voor de schuldeiser als voor de schuldenaar mooie besparingen op.

Wat kan ik doen als een gerechtsdeurwaarder zich niet aan de regels houdt?

Ongeacht zijn bijzonder statuut, is de gerechtsdeurwaarder onderworpen aan een geheel van professionele regels. Als hij deze regels overtreedt, kan hij gestraft worden.

1. Op tuchtrechtelijk vlak

Een gerechtsdeurwaarder is onderworpen aan een specifiek tuchtrechtelijk regime. Als u te maken hebt met een gerechtsdeurwaarder die de rechts- of gedragsregels niet naleeft, kunt u daarvoor een klacht indienen.

U moet dit doen bij de Syndicus-Voorzitter of de Verslaggever van de Raad van de Arrondissementskamer waartoe de betrokken gerechtsdeurwaarder behoort. (Raadpleeg de lijst van arrondissementskamers op www.gerechtsdeurwaarders.be).

De Raad van de Arrondissementskamer zal dan de gegrondheid van uw klacht onderzoeken. Als ze niet gerechtvaardigd is, zal aan de gerechtsdeurwaarder geen enkele sanctie kunnen worden opgelegd.

Maar als blijkt dat ze gewettigd is, kan er wel degelijk een sanctie worden uitgesproken.

De Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders van België is zelf geen tuchtorgaan. Wettelijk is het daarom onmogelijk dat de Nationale Kamer in een tuchtprocedure tegen een gerechtsdeurwaarder tussenkomt. De Nationale Kamer is dus ook geen rechtsorgaan dat een schadeclaim zou kunnen inwilligen.

2. Op burgerrechtelijk of strafrechtelijk vlak

Een gerechtsdeurwaarder kan ook burgerrechtelijk of strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden. Hij kan dus, onafhankelijk van een lopende tuchtprocedure, voor een Belgische rechtbank gebracht worden.

Waar kan ik een gerechtsdeurwaarder vinden?

- › In de Gouden Gids onder de rubriek "Vrije beroepen – gerechtsdeurwaarders" (www.goudengids.be)
- › Op www.gerechtsdeurwaarders.be > De Gerechtsdeurwaarder > De gerechtsdeurwaarder opzoeken

Nuttig adres

Voor alle bijkomende informatie kunt u terecht bij:

Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders van België

Henri Jasparlaan 93

1060 Brussel

Tel.: 02 538 00 92

Fax: 02 539 41 11

E-mail: nationale.kamer@gerechtsdeurwaarders.be

www.gerechtsdeurwaarders.be

Deze brochure kwam tot stand in samenwerking met de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders.

Dienst Communicatie
Waterloolaan 115
1000 Brussel
Tel: 02 542 65 11
www.just.fgov.be